

ver, at Vælgerbefolkningen maa høres, og hævder, at det er et Spørgsmaal, man vil kunne faa en bedre Løsning paa end den, den foregaaende Regering havde opnaaet — at et saadant Parti har spillet temmelig nær Fallit i den paagældende Sag, naar det end ikke kan møde med en Paavisning af, at Grænsen i Nordslesvig officielt har faaet Tysklands Anerkendelse. Hvis den danske Regering i Stedet for den tresidede Traktat, hvad jeg synes var Minimum af, hvad Venstre kunde være mødt med som Resultat, blot havde faaet, hvad Socialdemokraterne havde opnaaet, de 3 Paragraffer, der er Socialdemokraternes Overenskomst, saa havde Venstre dog opnaaet noget af hele den nationale Kampagne. Men end ikke det kan man fra den nuværende Regerings Side møde med. Der er overhovedet intet, absolut intet udover, hvad den radikale Regering vilde have kunnet opnaa. Det maa dog være berettiget for mig at kritisere dette, naar dette Spørgsmaal har været Forudsætningen for Valg, for hele Regeringens Holdning, for hele Agitationen. Selv om jeg kunde have ønsket en anden Grænse, maa det vel endvidere være mig tilladt at fremhæve, at det, der var Forudsætningen for den radikale sønderjydske Politik, nemlig at Tyskland paa Forhaand anerkendte og accepterede Grænsen, inden den blev fastslaaet i Versailles-Freden, slet ikke er opnaaet — og der maa jeg overfor det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen meddele, at hans Partifæller, de tyske Flertals-Socialister i Rigsdagen, tog absolut Forbehold, da den slesvigske Traktat var til Ratifikation i Sommer; de tog ikke Forbehold som de Liberale og Tysknationale gør det og siger: Det er Vold, vi vil have denne Grænse flyttet med eller uden det gode, nej, de sagde: Vi kan ikke anerkende Afstemningen, saaledes som den har fundet Sted i Nordslesvig, og de ønskede, at der maatte finde en ny og mere retfærdig Afstemning Sted. Det, man fra radikal Side troede at opnaa ved at renoncere saa meget i Slesvig, nemlig at faa et fuldkomment godt og sikkert Naboforhold til Tyskland i dette Spørgsmaal, er ikke opnaaet. Det maa det dog være berettiget at kritisere dette, selv om jeg for mit Vedkommende kunde have ønsket en anden Løsning af det slesvigske Spørgsmaal.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har Ordet for en kort Bemærkning.

Borgbjerg: Jeg begyndte udtrykkelig med at anerkende, at der var megen og besk Berettigelse i det ærede Medlems Kritik, men jeg synes, at jeg fremdeles har Ret til at fastholde, at der er en Svaghed i det ærede Medlems Standpunkt. Uagtet han aldrig har ønsket en af Tyskland anerkendt Grænse, har han naturligvis teoretisk Ret til at sige: Jeg stiller mig paa de Forudsætninger, som baade det radikale Ministerium og den nuværende Regering har, og kritiserer dem ud fra deres egne Forudsætninger, men det svækker det ærede Medlems Kritik meget, at han ikke havde den Forudsætning, idet hans egen Politik nødvendigvis maatte have ført til en Grænse, der ikke paa nogen Maade kunde tænkes anerkendt af Tyskland, men maatte have vakt det største og mest varige Fjendskab i Tyskland. Og denne Politik fra det ærede Medlems Side medførte allerede i Efteraarsmaanederne i 1918, at enhver Mulighed for at komme til direkte Forstaaelse med Tyskland udelukkedes. Der var jo i Vinteren 1918—19 saadanne Muligheder; baade den sidste Udenrigsminister i Tyskland under Kejserdømmet og den første Udenrigsminister under Republikken ønskede Forhandling med Danmark om Grænsen, en Grænse, som Tyskland officielt vilde anerkende paa Grundlag af Wilson-Principperne. Det er ikke meget kendt af Offentligheden, men vi ved fra det sønderjydske Udvalg, at endnu under Forhandlingerne i Paris om Versailles-traktaten forelagde den tyske Udenrigsminister Grev Brockdorff-Rantzau en Grænselinie, der ikke var Tiedjelinien, og som ganske vist heller ikke var den Grænse, vi fik, men som dog ikke var saa meget afvigende derfra, at en Forhandling ikke havde været mulig; mod Vest gik den noget nordligere, Høyer og Tønder blev taget med til Tyskland, mod Øst gik den ogsaa noget nordligere, omfattende Sognene paa Nordsiden af Flensborg Fjord, men i Midten meget sydligere end den Grænse, vi har faaet, med en bred Kile dybt ned i 2den Zone, idet Brockdorff-Rantzaus Grænse væsentlig var bestemt af Hensynet til Sproggrænsen. Disse Muligheder og vort Arbejde fra socialdemokratisk Side — jeg nævnte det i Bern i de første Dage af Februar 1919 — blev saa langt fra paaskønnet den Gang, at jeg blev angrebet paa det voldsomste hjemmefra. Jeg husker, hvordan jeg blev æreskændet i den Presse, som paa den Tid førte det ærede Medlems Politik.